

O d ů v o d n ě n í:

Usnesením radní komory zemského trestního soudu v Praze ze dne 26. června 1928 byly z trestní věci proti obviněnému pro zločiny podvodu a j. vyloučeny podle § 57 tr. ř. případy podvodů a jiných trestných činů spáchaných v obvodu zemského soudu v Opavě, v Brně a krajského soudu v Mor. Ostravě, ježto tyto případy nemohou býti v Praze v dohledné době vyšetřeny, takže vyloučením se zkrátí vazba obviněného a zamezí se stížení trestního řízení. Usnesení to stalo se právoplatným. Státní zastupitelství v Praze navrhlo delegaci zemského soudu v Opavě, poněvadž trestné činy byly tam spáchány a většina svědků má ten své bydliště, takže se tím řízení urychlí a zmenší jeho náklady vzhledem k tomu, že většinu svědků bude nutno volati k hlavnímu přelíčení. Jedná se o podvod spáchaný v Brně na firmě Antonín D., o zpronevěry komisního zboží po případě podvodu, spáchané v Opavě ke škodě firem U. v Mělníku, A. F. a syn v Mor. Ostravě, A. Sch. v Praze, St. K. v Novém Městě n/V., Societé V. ve Valticích, W. v Nymburku, a podvod, spáchaný v Č. Těšíně na Václavu P-ém. Státní zastupitelství v Opavě vyslovilo se proti navrhané delegaci, hlavně z toho důvodu, že většinu svědků bude nutno vyslechnouti za všech okolností soudem dožádaným. Tomuto stanovisku nelze upříti závažnost. Nelze též přehlédnouti, že, ježto tato trestní věc nedospěla dosud ani do období obžaloby, nelze se nyní vyjádřiti o tom, které z oněch podvodů budou zažalovány a které svědky bude třeba předvolati osobně k hlavnímu přelíčení, takže dosud není účelné delegovati zemský soud v Opavě, pročež návrh státního zastupitelství v Praze je prozatím předčasný.

Čís. 3304.

Děje-li se obviňování znamením, připadajícími na jednu z více osob náležejících jistému souboru, okruhu a pod. (na př. Baťovci), aniž by bylo patrné, na kterou z nich se urážlivý výrok vztahuje, je každá z těchto osob dotčenou na své cti a je k podání soukromé obžaloby oprávněna každá z nich, jež se podle způsobu vznesené výtky musí obávat, že bude třetími osobami pokládána za onu, jež je míněna urážlivým projevem; v subjektivním směru se vyhledává kromě vědomí pachatele o urážlivé povaze jeho projevu vůbec, že si pachatel při takovém povšechném projevu byl vědom, že podle znamení jím uvedených mohl býti útok vztahován i na jiné osoby, než právě na onu, již měl snad při svém projevu na mysli; legitimace k obžalobě.

(Rozh. ze dne 24. října 1928, Zm II 312/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečné stížnosti soukromých obžalobců do rozsudku krajského jako kmetského soudu v Olomouci ze dne 23. března 1927, jímž byl obžalovaný sprostěn podle § 259 čís. 1 tr. ř. z obžaloby pro přečin urážky na cti spáchané tiskopisem podle §§ 488 a 491 tr. zák., potud, pokud

šlo o část závadného článku, kterým se vytýká, že Bařovci se dopouřteli volebních triků a násilností, zruřil napadený rozsudek v této části a důsledkem toho i ve výroku o náhradě útrat, a věc vrátil soudu prvé stolice, by ji v rozsahu zruření znova projednal a rozsoudil. V ostatní části zmateční stížnost zamítl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost soukromých obžalobců, dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 a) a c) 281 tr. ř., vytýká po právní stránce všeobecně rozsudku, že nesprávně řeřil otázku aktivní legitimace soukromých obžalobců k podání obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti. Stížnosti nutno částečně přiznati úspěch. Soud prvé stolice postavil se ohledně výrazu »Bařovci« na stanovisko, že se nemůže přikloniti k názoru obhajoby, že Bařovcem jest rozuměti jen dělníka zaměstnaného u Bati, nýbrž že se pod názvem »Bařovci« rozumějí všichni zaměstnanci Bařovi, dělníci i úředníci. Tento výrok, který napadá zmateční stížnost, snažíc se z něho dovoditi aktivní legitimaci soukromých obžalobců, jest rozhodným i pro řízení zruřovací a nutno z něho vycházeti při posuzování správnosti rozsudku. Po právní stránce zruřovací soud v případech jako je souzený, kde uražení soukromí obžalobci patří k souboru osob uražených, vyslovil své právní stanovisko v četných rozhodnutích, zejména v rozhodnutí čís. 2396 a 2604 sb. n. s. v tom smyslu, že, děje-li se obviňování znameními, připadajícími na jednu z více osob náležejících jistému souboru, okruhu a podobně, aniž by bylo patrnó, na kterou z nich se urážlivý výrok vztahuje, je každá z těchto osob dotčenou na své cti a je k podání soukromé obžaloby oprávněna každá z nich, jež podle způsobu vznesené výtky se musí obávati toho, že bude třetími osobami pokládána za onu, jež je míněna urážlivým projevem. Rozhodným pro pojímání urážky projevené ve formě povšechné pouhým uveřejněním jistých znamení, je po stránce objektivní, zda urážka mohla býti postřehnuta třetími osobami jako výtka vztahující se právě na onu osobu, jež vystupuje jako soukromá obžalobkyně, po subjektivní stránce se pak vyhledává kromě vědomí pachatelova o urážlivé povaze jeho projevu vůbec, že si pachatel při takovém povšechném projevu byl vědom, že podle znamení jím uvedených mohl býti útok vztahován i na jiné osoby, než právě na onu, již měl snad při svém projevu na mysli. Jsou-li tyto předpoklady zjiřtěny, nelze odepřiti soukromému obžalobci ochranu cti. Zruřovací soud trvá v souzeném případě na těchto právních zásadách a, zkoumaje napadený rozsudek s tohoto hlediska, dospívá k názoru, že rozsudek nevyhovuje tomuto právnímu stanovisku a že je proto pochybeným alespoň, pokud se týče části závadného článku, že Bařovci se dopouřteli volebních triků a násilností. Soud prvé stolice vycházel ze stanoviska Lammasch-Rittlera, že nestačí, by znamení dopadala při urážce souboru osob na uraženého a, že je třeba, by urážkou byl tento též míněn (gemeint), a zastával názor, že, i kdyby znamení dopadala na soukromé obžalobce, měli by tito jen tehdy právo žalobní, kdyby urážka proti nim čelila a to bylo i jiným osobám po-

znatelné, že však urážka v souzeném případě, jak vyplývá z celého závadného článku, namířena byla proti těm, kteří »volebních triků se dopouštěli etc.«, pročez upřel soukromým obžalobcům legitimaci k obžalobě. Z uvedené věty vysvítá, že slova »gemeint, čelila a namířena byla«, nevykládá soud ve smyslu ustálené judikatury zrušovacího soudu, nýbrž ve směru čistě subjektivním, an praví, že, když dotýčný obžalovaný neměl při urážce na zřeteli přímo ty které osoby, nejsou tyto legitimovány k žalobě. Tento názor je právně pochybený a odchylka od správného pojetí je tím závažnější, že soud první stolice sám vyslovil, že Baťovci rozumějí se všichni zaměstnanci Baťovi, tedy i jeho úředníci. K legitimaci obžalobců stačí, že urážka mohla býti od nepředpojatých čtenářů při rozumném čtení závadného článku vztahována též na jejich osobu. Důsledky tohoto nesprávného názoru odvrátil soud první stolice ovšem v příčině výtky, že se Baťovci stali denuncianti. Při tomto obvinění postavil se totiž první soud na stanovisko, že urážka byla namířena proti těm, kteří denuncovali dělníka H-a, při čemž zjišťuje výslovně, dokládaje se určitým místem článku, že urážka čelí proti nějakým dělníkům, zaměstnaným u Bati, soukromí obžalobcové pak že jsou jeden prokuristou a druhý účetním firmy Baťa. Byť vycházel při tom první soud, jak dovoděno, z nesprávného právního hlediska, rozhodl přece na základě tohoto skutkového zjištění, podle něhož vyňaty jsou co do tohoto obvinění z denuncianství z okruhu osob uražených, jež by přišly v úvahu, výslovně úředníci Baťovi, a tedy i soukromí obžalobci, a jež je, poněvadž nebylo napadeno zmateční stížností ani formálními výtkami, podle § 288 čís. 3 tr. ř. závazné i pro soud zrušovací, o osobním směru článku správně. Právem upřel proto co do výtky denuncianství kmetský soud soukromým obžalobcům žalobní legitimaci. Zmateční stížnost bylo proto v tomto směru jako bezdůvodnou zamítnouti. Co se však týče úvodní věty závadného článku, kde se mluví o volebních tricích a násilnostech páchaných zaměstnanci z »baťovky«, a již odbyl první soud prostým poukazem, že byla namířena proti těm, kteří »osobních triků se dopouštěli etc.«, neřídil se soud ani po stránce objektivní ani subjektivní zásadami výše vyloženými a bylo proto zmateční stížnosti v tomto směru vyhověti, napadený rozsudek, pokud jde o tuto část závadného článku, zrušiti a věc vrátiti do první stolice, by ji znova projednala a rozsoudila. Rozbor formálních výtek stížnosti stal se ohledně tohoto výroku jeho zrušením zbytečným. Při novém jednání bude ovšem soudu uvažovati též o tom, zda pojem »Baťovci« není pojmem tak širokým a neurčitým, že soudný čtenář nemohl při rozumném čtení závadného článku vztahovati obvinění na soukromé obžalobce, a zda i tito mohli se právem cítiti uraženými. — Viz i rozhodnutí čís. 3105 a 3218 sb. n. s.

Čís. 3305.

Účelem zákona ze dne 24. května 1885, čís. 89 ř. zák. je, donucovati pohrůzkou trestem k tomu, by se lidé, nemající prostředků k živobytí a nevyhledávající příležitosti, aby jich nabyli prací, tedy osoby práce se štítící, nepotulovaly z místa na místo, protože způsob života takových osob přináší s sebou nebezpečí, že žebrotou budou obyvatelstvu na